

<p>درس ۸</p> <p>نام طراح: زینب کیانی</p>	<p>به نام خدا</p> <p>معاونت آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش</p> <p>دفتر آموزش متوسطه نظری</p> <p>دبیرخانه راهبری کشوری درس تاریخ</p> <p>تهیه شده در استان سیستان و بلوچستان</p>	<p>محتوای نوشتاری</p> <p>کتاب تاریخ معاصر</p> <p>سال تحصیلی: ۱۴۰۰-۱۳۹۹</p>
--	--	--

عنوان: رضاخان تثبیت قدرت

اهداف یادگیری

آشنایی دانش آموز با رویدادهای پس از سقوط کابینه سیاه و دوران تثبیت قدرت رضاخان تا نخست وزیری و جمهوری خواهی وی

چکیده نکات مهم درس

سقوط کابینه سیاه

سیدضیاء ۳ ماه پس از تشکیل کابینه سیاه از قدرت برکنار شد و با حمایت انگلستان به مصرفت. با وجود اینکه انگلستان پیشنهاد داد که رضاخان نخست وزیر شود اما احمدشاه مخالفت کرده و قوام السلطنه مأمور تشکیل کابینه شد

دولت های ناپایدار

- در فاصله ۲ سال پس از کودتای ۱۲۹۹ تا نخست وزیری رضا خان دولت های ناپایدار زیادی بوجود آمدند ولی با وجود این رضا خان همچنان موقعیت و قدرت خود را حفظ کرد و بر وزارت جنگ باقی ماند.

- اقدامات رضا خان در این مدت:

۱- تسلطش را بر ارتش تثبیت کرد

۲- ژاندارمری را از وزارت داخله (وزارت کشور) به وزارت جنگ انتقال داد

-آیت الله مدرس از مخالفین سرسخت رضا خان بود که به دلیل اقدامات خودسرانه و خشونت آمیز طرح استیضاح او را در مجلس مطرح کرد و ولی رضاخان با طرح شایعه استعفای خود طرفدارانش را علیه مجلس تحریک کرد.

-کسانی مثل تیمورتاش، تدین، داور، تقی زاده که از نمایندگان مجلس بودند با حمایت خود از رضا خان راه را برای دستیابی به اهدافش فراهم کردند.

نخست وزیر رضاخان

-سرانجام رضا خان با وجود تمام مخالفت ها توانست مجلس را مجبور به انتخاب خود به عنوان نخست وزیر نماید.

-احمدشاه در سوم آبان ۱۳۰۲ فرمان نخست وزیری رضاخان را صادر کرد و پس از آن بدلیل تبلیغات گسترده انگلیس و عاملانش که چنین وانمود می کردند که وضع کشور بحرانی و آشفته است و به شاه توصیه کردند کشور را ترک کند بلافاصله به اروپا سفر کرد

-از طرف دیگر خروج احمدشاه را از کشور نشانه بی کفایتی و بی علاقه بودنش به ایران اعلام کردند.

قدرت طلبی به اسم جمهوری خواهی

-هدف انگلیس در ایران تنها از طریق استقرار یک حکومت مستبد امکان پذیر بود و لازمه ی این کار تغییر نظام حکومتی بود.

-همزمان با نخست وزیری رضا خان .مصطفی کمال پاشا (آتا تورک) با حمایت انگلستان در ترکیه به قدرت رسید. او نظام امپراطوری عثمانی را لغو ونظام جمهوری را تاسیس کرد و این واقعه بهانه ای شد برای

جایگزینی حکومت رضاخان به جای سلطنت قاجار

-رضاخان با تقلب واعمال نفوذ در انتخابات دوره پنجم مجلس اکثر نمایندگان موافق و طرفداران خود را روانه مجلس کرد ولی با وجود این نمایندگانی مثل آیت الله مدرس .دکترمصدق.مستوفی الممالک و...به مجلس راه یافتند.

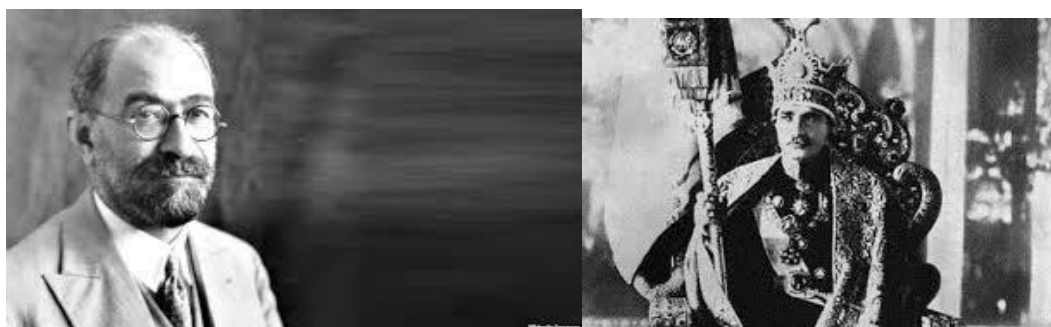
پس از تشکیل مجلس رضا خان با اتحاد حزب تجدد وسوسیالیست تلاش های خود را برای برقراری نظام جمهوری در ایران آغاز کرد. اما آیت الله مدرس که از ماهیت نظام جمهوری رضاخان آگاه بود رهبری مخالفین را بدست گرفت.

-سرانجام با مخالفت نمایندگان اقلیت مجلس .علما ومردم این طرح شکست خورد.

برکناری سلسله قاجار وتغییرسلطنت

-رضا خان پس از شکست در طرح نظام جمهوری با دسیسه چینی وتبلیغات گسترده سرانجام توانست با تصویب مجلس در ۹آبان ۱۳۰۴سلسله قاجار را خلع ونیابت موقت سلطنت را بدست آورد.

-درآذر سال ۱۳۰۴مجلس موسسان با تغییر ۴اصل ازاصول متمم قانون اساسی سلطنت ایران رابه رضاخان وفرزندان پسراو واگذار کرد.ودر ۱۴اردیبهشت ۱۳۰۵رسمًا به عنوان پادشاه تاجگذاری کرد

-اولین نخست وزیر سلسله پهلوی محمدعلی فروغی (ذکاءالملک) بود.

نخستین اقدامش برپایی آیین تاجگذاری و نشستن رضا شاه بر تخت سلطنت بود.

شرایط داخلی ایران

- سرخوردگی مردم و بسیاری از رهبران دینی بدلیل حوادث دوران مشروطه و انحراف این نهضت از مسیر اولیه

- خدشه دار شدن استقلال مردم ایران بدلیل بروز جنگ جهانی اول و دخالت بیگانگان در سرنوشت مردم ایران

- از بین رفتن امنیت در جامعه بدلیل بی کفایتی احمدشاه و دولتمردان و سرپیچی حاکمان محلی از حکومت

مرکزی

- در چنین شرایطی بود که رضا خان موفق شد چندشورش داخلی را سرکوب کند و کم کم به عنوان عامل

برقرار کننده امنیت در کشور شناخته شود.

- افزایش حمایت انگلیس و حمایت جریان ها و حزب های سیاسی از او این باور را در میان مردم بوجود آورد

که هیچ کس جز رضا خان قادر به برقراری نظم و آرامش در ایران نیست

- انگلستان حتی از حمایت شیخ خزعل که وابستگی اش به انگلستان را همه می دانستند دست برداشت

و رضا خان شورش او را سرکوب کرد تا در افکار عمومی به یک چهره ضد انگلیسی تبدیل شود.

حزب ها و جریان های سیاسی. اجتماعی و فرهنگی

جریان های دیگری که در دستیابی رضا خان به قدرت دست داشتند:

گروهی از رهبران و حزب های سیاسی غرب گرا بودند که با شعار تجدد و ترقی خواهی در مجلس به تدریج

قدرت را بدست گرفته بودند و در دستیابی رضا خان به قدرت دست داشتند.

- گروهی از این نمایندگان توسل به اجبار و زور را برای ایجاد تحول های اجتماعی در ایران لازم می دانستند